

KİMLER ÇİZMİŞ BU HUDUDU GÖNLÜME...

CENGİZ
AYDOĞDU

Yaşanan o müstesna maceranın hatırası, içlerinde koca bir dağ gibi duruyor ve onları bazı şeylere mahkûm ediyor. Gördükleri her izin, belki bir yere çıkar diye ardından gitmeleri başka nasıl izah edilir ki?

Vatan ve millet sevgisi bu neslin alını yazısı ve talihsizliği. 12 Eylül'de uğradıkları o *"temiz muamele"*ye rağmen kendilerine yeni ve çağdaş bir kimlik aramayışları, uluslararası referanslar peşinde koşmayışları da bu alını yazısının hükmü değil midir?

Türk Milleti'nin bir evladı ve dedelerin torunu olarak tarif edilmek onlara dün yetiyordu, bugün de yetiyor. Cedlerin torunu olmak onlar için müktesep bir hak değil, ancak çalışarak elde edilebilecek ve zilyetliği liyakat şartı ile korunabilecek bir vazife. Miras değil fethedilen bir mevhibe...

Aynı macerayı farklı bakış açılarının aydınlattığı ve karattığı zeminlerde yaşayan *"çağdaşlarının yaptığı gibi"* kimseye küsmediler. Olan bitenin sorumluluğunu kimseye yüklemediler. Geçen zamanın mesuliyetini başkalarına yıkıp yeni kimlik arayışlarına çıkmadılar.

Oysa 12 Eylül kimileri için bulunmaz bir mevzi değiştirme fırsatı oldu. Hemen eski esvaplarını çıkarıp yenilerini giydiler; eski komünistler feminist, çevreci, laik, Atatürkçü veya reklamcı olurken, kimileri de Anadolu'da mahalli etnik kimlikleri keşif gezisine çıktı. Kimileri dört eğilimi birleştirmenin faziletini keşfetmiş, kimileri de tekke ve zaviyelerde kış uykusuna yatmıştı. İş bitirenlerin yanında borsa mabetlerinde iman tazeleyenler hatta yeni ve daha *"çağcıl"* kimlik fabrikaları kuranlar da vardı. Ve artık rüya değil kâbus görmeye ve göstermeye başladılar.

Bu hercümerç içerisinde o yalnızlar nesli, bu topraklarda yaşamanın *"başka"* bir bedelinin olması gerektiğini düşündükleri için iyice yalnızlaştılar.

Öte yanda yepyeni festivaller başlamak üzereydi; nite- kim başladı da. Kurulan yeni kimlik imalat merkezlerin- den bir tanesi, fanatiklerini bulmakta hiç zorlanacağı benzemiyordu. Levhalarına *"etnik"* bir âlem takmışlar ve kimlik işaretleri arasına da *"kalaşnikof"* silueti yerleştirmişlerdi. Kalaşnikof işaretini gören eski tüfekler herhalde, Türk Devletine karşı yine bir devrim var zehâbına kapılarak hemen *"Kürt Kimliği"*ni tanıdılar ve kürtlüğü (zaman zaman Kürtlere karşı da) savunma ve Türk devletine karşı *"savaşım"* düzeni aldılar.

Millete uzak bir yerde mevzilenmek, onların entelektüel birikimlerinin tabîi neticesiydi. Bu entelektüel takıntı sayesinde Türkiye'miz yepyeni bir *"aydın"* tipiyle tanıştı: Müslümanlık karşısındaki tavrı, Atatürkçü, laik ve jakoben, Kürt galesi söz konusu olunca, nerdeyse Kürtçü yani ırkçı ve insan hakları gözlemcisi, Alevilerden söz açılınca mezhepçi, dindar ve folklor sevdalısı, ama Türki- ye'nin selametinden bahis açılınca suskun ve demokrat...

Bu arada bazı devlet ve siyaset adamlarımız yakın akrabalarının etnik menşeyini keşfetmişti. Bazıları milletimizin *"nevrüz"unu* kutlamaya başladı. Millet meclisinde yeni hüviyet cüzdanları ibraz edilirken yeni kimlik fabrikalarının dumanları daha koyu tütmeye başladı.

Millet ne olduğunu anlayamadan evlatlarını birer birer toprağa verme çaresizliğiyle yeniden tanıştı. Cenaze merasimleri yeni kimlik işaretlerinin ibrazı ve yeni tür protestlerin icâdı ayinine dönüştü. Memleketin doğusunda batısında insanlar birbirlerinden şüphe etmeye başladılar. Senelerdir beraber olan dost ve arkadaşlar birbirlerine mariz nazarlarla bakar hale geldiler; herkes kendisinden emindi de karşısındaki onun etnik menşeyi hakkında ne düşünüyordu acaba?...

Şüphe kurdu millî bünyeye girmişti ve mikro etnik milliyetçilik mikrobu onulmaz yaralar açıyordu. Bazıları için (uluslararası seyircileri de olan) entelektüel bir müsamereden ibaret olan bu çılgınlık, Türk milleti için bir varlık ve yolluk meselesinden başka bir şey değildi. Eski hikâye aynen devam ediyordu ve 12 Eylül önce ve sonrası diye bir şey aslında yoktu. Kendilerine "*Kürt Aydını*" diyen eski komünist makûlenin memleketin tamamı yansa içinde bir arşın bezi ve kıl kadar gönül hissesi bulunmuyordu. Olanlar 12 Eylül öncesinin mevzi planda devam ettirilmesinden ibaretti.

Hülasa, yalnızlar şimdi daha çok yalnızdı...

Onların Sessizliği Bütün Memlekette Çın Çın Ötüyor

Şimdi onlar, bir şimşek aydınlığında görünüp kaybolan, şehit ressamların çizdiği muhayyel tablolar misali bir geçmişin gölgesinde kendi âlemlerinde, dostlarının inzivasında yaşıyorlar. Evet, onlar Kur'anî tabirle, "*öğüt alacakların öğüt alacağı kadar*" yaşadılar. Ne var ki, öğüt verecek durumda değiller; buna imkânları yok, zaten hiç de olmadı.

"*Sorsalar mağdurunu gaddar kendin gösterir*" misali onlar kendilerinin mağdurları. Unutmak ve hatırlamak için dahi vakit bulamayan zaman kaçkınları. Şimdi vakitleri var lakin kendi zamanlarını ve zeminlerini kaybettiler. Esasen onların zemini millî vicdanın en muteber maka- mıydı ve hala boş duruyor. Öğretilemeyen şeyleri öğren- diler ve unutulamayan şeyleri yaşadılar.

Birçoğu yerlerinin bu dünya olmadığını biraz zahmetlice de olsa anlayarak "*verâyı âlem-i hayrette*" bir diyâr arıyor. İdeallerinden başka vatanları olmayan bu zihin muhacirleri derûnî kervanların yolcularından başka nedir ki? Her birinin gönlünde ayrı bir sayfasını yırtık, eksik ve buruşuk, mübarek bir kitap gibi taşıdıkları müstesna vatanları var. Bir gün mutlaka bu sayfaların bir araya geleceği ümidiyle istihareye yatan mahzun çiçekler gibi yaşıyorlar.

Esasen nedir ki hayat, uzayan bir ızdıraptan başka?